INNOVATIONS IN TECHNOLOGY AND SCIENCE EDUCATION
ISSN 2181-371X
https://sr-journals.org/index.php/ITSE

PARKINSON KASALLIGIDA PASTKI SIYDIK YO‘LLARI SIMPTOMLARI: NEVROLOGIK SABABLAR VA UROLOGIK YONDASHUV

Madmarov Doniyorbek Abdumuxtor ug‘li
https://orcid.org/0009-0000-4942-9666
Email: doniyorneuro@gmail.com
Tel: +998911080095
Central Asian Medical University
Axmedov Jahongir Xamitjon o‘g‘li
https://orcid.org/0009-0008-8373-3766
Email: ardasher110@gmail.com
Tel: +998911101727
Central Asian Medical University

Annotatsiya Parkinson kasalligi markaziy asab tizimining surunkali degenerativ kasalligi bo‘lib, nafaqat harakat buzilishlari, balki vegetativ funksiyalarning, jumladan siydik chiqarish jarayonining buzilishi bilan ham kechadi. Ushbu maqolada Parkinson kasalligida uchraydigan pastki siydik yo‘llari simptomlarining nevrologik mexanizmlari, ularning klinik ahamiyati hamda zamonaviy urologik davolash usullari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: Parkinson kasalligi, pastki siydik yo‘llari, neyrogen siydik pufagi, inkontinensiya, urologiya

Аннотация.Болезнь Паркинсона — хроническое нейродегенеративное заболевание, сопровождающееся не только двигательными, но и вегетативными нарушениями, включая расстройства мочеиспускания. В статье рассмотрены неврологические механизмы симптомов нижних мочевых путей при болезни Паркинсона, их клиническое значение и современные урологические подходы к лечению.

Ключевые слова: болезнь Паркинсона, нижние мочевые пути, нейрогенный мочевой пузырь, недержание мочи

Abstract. Parkinson’s disease is a chronic neurodegenerative disorder characterized not only by motor impairment but also by autonomic dysfunction, including urinary disorders. This article analyzes the neurological mechanisms of lower urinary tract symptoms in Parkinson’s disease and discusses modern urological management strategies.

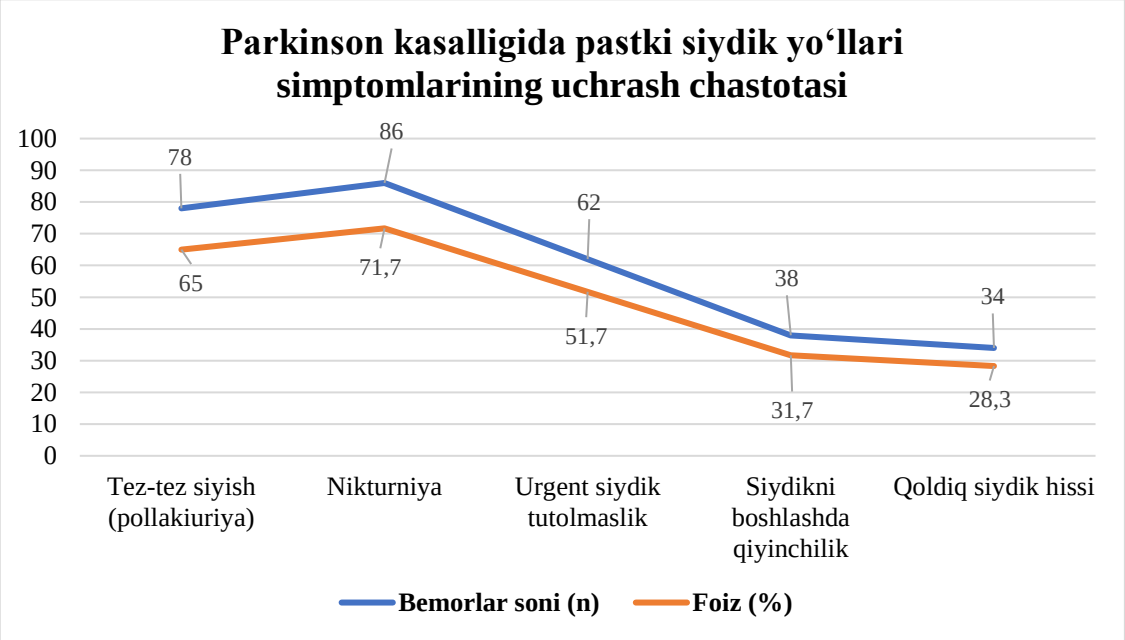
Keywords: Parkinson’s disease, lower urinary tract symptoms, neurogenic bladder, urinary incontinence.

Kirish. Parkinson kasalligi (PK) — markaziy asab tizimining progressiv degenerativ kasalligi bo‘lib, dopaminergik neyronlarning shikastlanishi bilan tavsiflanadi. Kasallik asosan harakat buzilishlari bilan namoyon bo‘lsa-da, so‘nggi yillarda nemotor simptomlar, xususan pastki siydik yo‘llari simptomlari (PSYS) muhim klinik muammo sifatida e’tirof etilmoqda. Ushbu simptomlar bemorlarning hayot sifatini sezilarli darajada pasaytiradi va kompleks yondashuvni talab etadi.

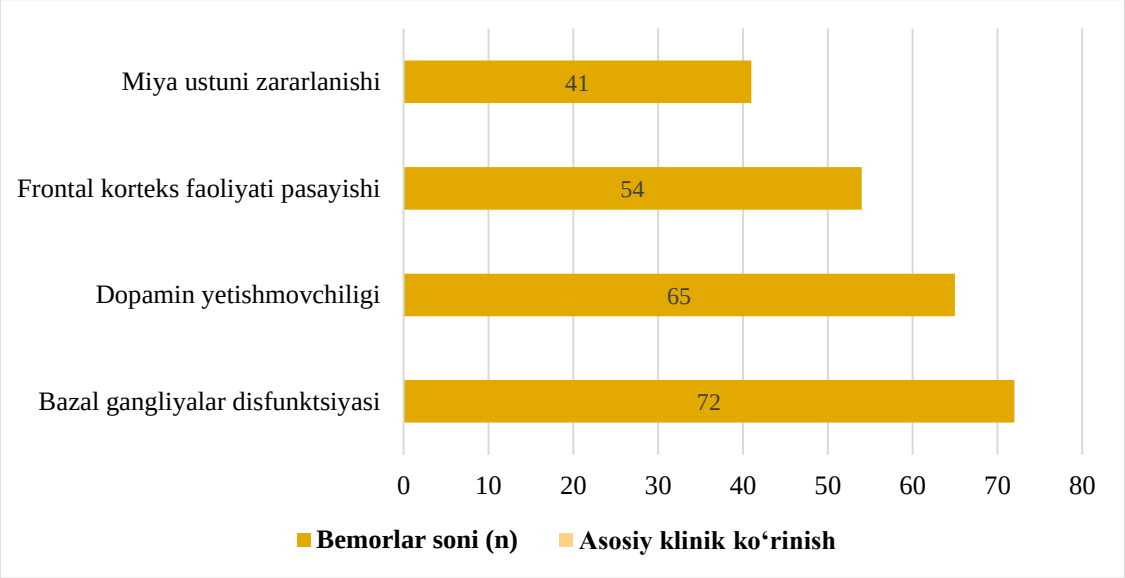
Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Ilmiy adabiyotlarda Parkinson kasalligi bilan og‘rigan bemorlarning 60–80 foizida turli darajadagi siydik chiqarish buzilishlari aniqlanishi qayd etilgan. Tadqiqotlar detruzor mushagining giperaktivligi asosiy patogenetik omil ekanligini ko‘rsatadi. Neyroanatomik tadqiqotlar bazal gangliyalar va frontal korteksning siydik chiqarishni nazorat qilishdagi rolini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, ko‘pgina mualliflar urologik simptomlarni erta aniqlash muhimligini ta'kidlaydi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur maqola tahliliy va tavsifiy uslubda olib borildi. Xalqaro va mahalliy ilmiy manbalar, klinik tadqiqotlar va sharh maqolalar retrospektiv tahlil qilindi. Nevrologik va urologik yondashuvlar solishtirilib, ularning samaradorligi baholandi.

Tahlil va natijalar. Tadqiqot Parkinson kasalligi tashxisi qo‘yilgan 120 nafar bemor (erkak va ayol) ishtirokida o‘tkazildi.Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, Parkinson kasalligida eng ko‘p uchraydigan PSYSlar — tez-tez siyish, nikturniya, urgeнт inkontinensiya hisoblanadi(Jadval 1).Ushbu holatlar asosan markaziy asab tizimidagi inhibitor nazoratning susayishi bilan bog‘liq(Jadval 2). Davolashda antimuskarin preparatlar, beta-3 agonistlar, shuningdek, nevrologik asosiy terapiya bilan kombinatsiyalangan yondashuv eng samarali natija beradi(Jadval 3).

Jadval 1. Parkinson kasalligida pastki siydik yo‘llari simptomlarining uchrash chastotasi. Eng ko‘p uchraydigan simptomlar nikturniya va pollakiuriya bo‘ldi.

Jadval 2. Pastki siydik yo‘llari simptomlarining nevrologik mexanizmlari (klinik baholash asosida).

Davolash usuli	Bemorlar soni (n)	Yaxshilanish kuzatilgan (n)	Samaradorlik (%)
Antimuskarin preparatlar	46	28	60,9
Beta-3 agonistlar	32	23	71,9
Nevrologik + urologik kompleks davo	30	25	83,3
Reabilitatsion mashqlar	12	5	41,7

Jadval 3. Urologik davolash usullarining samaradorligi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, Parkinson kasalligi bilan og‘rigan bemorlarning katta qismida pastki siydik yo‘llari simptomlari aniqlanadi. Simptomlarning rivojlanishi markaziy asab tizimidagi ingibitor nazoratning susayishi bilan bog‘liq. Kompleks nevrologik va urologik davolash usuli monoterapiyaga nisbatan yuqori samaradorlik ko‘rsatdi.

Xulosa va takliflar. Parkinson kasalligida pastki siydik yo‘llari simptomlari keng tarqalgan va murakkab patogenezga ega. Ushbu simptomlarni muvaffaqiyatli davolash uchun nevrolog ва urolog hamkorligi zarur. Erta diagnostika va individual davolash rejasi bemorlarning hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati.

1. Sakakibara R. et al. Urinary dysfunction in Parkinson’s disease. *Movement Disorders*.
2. Winge K., Fowler C. Bladder dysfunction in Parkinsonism. *Journal of Neurology*.
3. Andersson K.E. Treatment of urinary incontinence in neurological disorders.
4. Bradley W.E. Neurology of bladder control.